

SKJUT- MÅLNING

PARAFRAS PÅ NIKI
DE SAINT PHALLE

Vad behövs? Bilder av Niki de Saint Phalles konstverk, citat, plastmasker (t ex från Slöjddetaljer), gipsbindor, vadd, maskeringstejp, skumgummi, vit tyll, masonit eller en annan skiva eller bräda att fästa maskerna på, flytande vattenfärger, vattenpistoler/gevär, byttor med vatten.

Skjutmålning är en parafra på konstnären Niki de Saint Phalle. Parafra betyder vidareutveckling och är en sorts härmning av ett konstverk, där man känner igen verket men det samtidigt har fått en personlig vinkel.

Förbered genom att söka på nätet efter bilder av Niki de Saint Phalle och hennes konstverk. Inled övningen med att berätta om konstnären och visa bilder av henne och några av hennes konstverk.

Vem var hon?

Niki de Saint Phalle är en fransk-amerikansk konstnär som har blivit mest känd för sina runda, frodiga kvinnofigurer i starka färger som hon kallade Nanas. En av dem, "Hon – en katedral" från 1966, var så stor att besökarna kunde gå in i henne. Ingången till den 28 m långa skulpturen var placerad mellan hennes ben och inuti fanns bland annat en biosalong, en mjölkbar och en guldfiskdamm.

Niki föddes i en rik familj i New York, mamman var amerikanska, pappan fransk aristokrat och bankman. Vid tre månaders ålder skickades Niki till farföräldrarna i Frankrike och återsåg inte sina föräldrar förrän hon var tre år, en separation som hon aldrig kom över. När hon kom tillbaka till New York sattes hon i katolsk klosterschola, men hon var rebellisk och fick byta skola många gånger.

Vid 17 inledde hon en karriär som fotomodell.

Vid 18 gifte hon sig, fick två barn och flyttade med familjen till Paris.

Efter en svår depression började hon måla. Konsten blev hennes terapi. Den var så viktig för henne att hon lämnade familjen för att helt kunna ägna sig åt den.

1961 gjorde hon sina första skjutmålningar (*tirs*, på franska), där inkapslade färgsäckar, dolda bakom ett lager av gips, exploderade över konstverket när hon sköt på dem.

Inför skjutningen brukade hon klä sig i en vit byxdress eller overall. Med ett gevär, en revolver eller t o m en kanon riktad mot konstverket, framträdde hon som en kvinnlig superhjältinna. En hjältinna ur barndomens sagor.

"Jag sköt mot: Pappa, alla män, små män, långa män, stora män, feta män, män, min bror, samhället, kyrkan, klosterscholan, min familj, min mor, alla män, Pappa, mig själv, män. Jag sköt för att det var roligt och fick mig att må bra. Jag sköt för att det fascinerade mig att se målningen blöda och dö. Jag sköt för det där magiska ögonblicket. Extasen."

Senare i livet berättade hon att hon som barn blivit utsatt för övergrepp av sin far. I skjutmålningarna släppte hon fram sina aggressioner mot honom. Och även mot mamman, som ville att dottern skulle gifta sig med en rik man och sköta hemmet. Men Niki ville ha hela världen. Hon såg det som sitt öde att ha fötts i just den här familjen:

"Mamma, jag erövrade världen åt dig. Du var den mor jag behövde. Jag är en krigare. Vad skulle jag ha kunnat göra med en mor som överöste mig med kärlek?"

Skjutmålningarna blev en sensation och Niki blev berömd. Efter några år var hon färdig med dem. Hon blev av med ilskan och började göra hyllningar till kvinnor. Hon utforskade kvinnans olika roller – brudar, födande kvinnor, horor – och sedan gjorde hon sina första Nanas. De var gudinnor, de var mammor.

Den här detaljbilden ur ett av Niki de Saint Phalles verk tjänar som inspirationsbild för övningen.

Ladda ner den som pdf.

Gör så här:

Dela upp skjutmålningsovningen på två gånger.

Gång 1: Utgå från Nikis bild av masker, dela ut enkla vita plastmasker och låt var och en forma ett ansikte (av någon som man är arg på) med hjälp av gipsbindor, vadd, maskeringstejp, skumgummi, vit tyll. Skapa färglöst, vitt och låt maskerna torka.

Gång 2: Förbered genom att blanda ut flytande vattenfärger med vatten och håll på petflaskor.

Bäst är att använda stora vattengevär med löstagbara behållare som kan fyllas med färg. Det finns också varianter där man kan skruva på en liten petflaska på vattengeväret.

Välj en plats utomhus som inte skadas av färgstänk, eller täck med presenningar, sopsäckar eller gamla duschdraperier bakom maskerna.

”Jag tänkte faktiskt på mamma när jag sköt med färgen. Det var skönt.”

Inled skjutmålningen med en uppvärmningsövning i ring – arga ord och utrop.

Reflektion. Hur kändes det att göra övningen? Vad tänkte du på medan du sköt med färgen?